

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КАРАВАНСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KARAVANSKYI v. UKRAINE)**

(Заява № 13375/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

14 квітня 2011 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Караванський проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:
Марк Віллігер (*Mark Villiger*), Голова,
Карел Юнгвірт (*Karel Jungwiert*),
Ізабель Берро-Лефевр (*Isabelle Berro-Lefevre*), судді,
та Стівен Філліпс (*Stephen Phillips*), заступник Секретаря секції,
після обговорення за зачиненими дверима 22 березня 2011 року постановляє таке рішення, що було ухвалене в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 13375/06), яку 22 березня 2006 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України пан Олександр Борисович Караванський (далі — заявник).
2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.
3. 11 лютого 2010 Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана на розгляд комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1954 році та проживає у с. Кропивна Черкаської області.
5. 8 квітня 2002 року прокуратура порушила кримінальну справу щодо заявника, який на той час був засновником та директором агрофірми «К» та директора фірми «З» за підозрою в ухиленні від сплати податків.
6. 7 травня 2002 року на майно заявника було накладено арешт.
7. 10 травня 2002 року заявник дав підписку про невиїзд.
8. 17 травня 2002 року прокуратурою щодо заявника була порушена ще одна справа за підозрою в ухиленні від сплати податків.
9. 26 червня 2002 року прокуратурою щодо заявника була порушена справа за підозрою в службовому підробленні документів. Кримінальні справи щодо заявника згодом були об'єднані в одне провадження.

10. 13 липня 2002 року заявник був затриманий працівниками міліції.

11. 15 липня 2002 року його було звільнено під підписку про невиїзд.

12. 30 липня 2002 року слідство було завершено, а справу передано на розгляд по суті до Золотоніського міськрайонного суду Черкаської області (далі — Золотоніський суд).

13. У період між травнем 2004 року та березнем 2006 року справа двічі поверталася на додаткове розслідування.

14. Тим часом постановами господарського суду Черкаської області від 19 липня 2005 року та 16 березня 2006 року фірма «К» була визнана неплатоспроможною та ліквідована.

15. 4 липня 2006 року додаткове розслідування було закінчене, та 5 липня 2006 року справу було передано на розгляд по суті до Золотоніського суду.

16. 10 вересня 2007 року Золотоніський суд визнав заявника винним в ухиленні від сплати податків і підробці документів та призначив йому покарання у вигляді штрафу в розмірі 6800 грн¹, обмеження волі строком на два роки з позбавленням права займатися господарською діяльністю протягом того ж строку. Заявника було звільнено від покарання у зв'язку зі спливом строку давності.

17. 22 січня 2008 року апеляційний суд Черкаської області скасував вирок від 10 вересня 2007 року та повернув справу до суду першої інстанції на новий розгляд. Суд дійшов висновку, що суд першої інстанції припустився порушень процесуальних вимог кримінального законодавства.

18. 18 березня 2009 року Золотоніський суд визнав заявника винним в ухиленні від сплати податків і в службовому підробленні та призначив йому покарання у вигляді штрафу в розмірі 6800² грн, обмеження волі строком на один рік з позбавленням права займатися господарською діяльністю протягом того ж строку. Заявника було звільнено від покарання у зв'язку зі спливом строку давності.

19. 2 червня 2009 року апеляційний суд Черкаської області скасував вирок від 18 березня 2009 року та повернув справу на додаткове розслідування.

20. 10 серпня 2009 року прокуратура припинила провадження щодо частини обвинувачень заявника у зв'язку з відсутністю в його діях складу злочину.

21. Наразі справа перебуває на розгляді суду першої інстанції.

¹ Приблизно 910 євро.

² Приблизно 640 євро.

22. Протягом провадження було призначено низку експертиз, які подовжили провадження приблизно на три місяці. Було допитано тридцять три свідки. Засідання переносилися тридцять сім разів — здебільшого у зв'язку з неявкою заявника або його представника, що загалом спричинило затримку у два роки. Чотирнадцять разів у засідання не з'являлись свідки, що подовжило провадження приблизно на шість місяців. З огляду на неодноразові неявки у судові засідання державними органами до заявника та свідків застосовувалися примусові приводи. Заявником також неодноразово заявлялися відводи суддям та клопотання про ознайомлення з матеріалами справи. Деякі з цих клопотань були задоволені.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

23. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження не відповідала вимозі «розумного строку», передбаченій пунктом 1 статті 6 Конвенції, який зазначає:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення...».

24. Уряд заперечив зазначений аргумент. Він стверджував, що затримки у провадженні були спричинені складністю справи та поведінкою заявника та інших учасників провадження.

25. Період, що має бути взятий до уваги, розпочався 8 квітня 2002 року та ще не закінчився. Отже, він триває у судах двох інстанцій приблизно вісім років та десять місяців.

A. Прийнятність

26. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

27. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватися у світлі обставин справи та з урахуванням таких

критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі *«Пелісьє та Сассі проти Франції» (Pelissier and Sassi v. France)* [ВП], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II). Суд також нагадує, що в кримінальному провадженні обвинувачений повинен мати право на розгляд його справи з особливою ретельністю (див. рішення від 2 березня 2006 року у справі *«Нахманович проти Росії» (Nakhmanovich v. Russia)*, № 55669/00, п. 89).

28. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зауважує, що основні затримки у провадженні виникли впродовж досудового слідства у справі та під час розгляду її судом першої інстанції, та їхня тривалість становить приблизно шість років та дев'ять місяців. Протягом цього строку справа поверталась на додаткове розслідування три рази, а одного разу — на новий судовий розгляд внаслідок процесуальних порушень з боку суду першої інстанції (див. пункти 13, 17 та 19). За таких обставин Суд доходить висновку, що основну відповідальність за надмірну тривалість провадження несуть національні органи. Поведінка заявника та стверджувана складність справи самі по собі не можуть пояснити загальну тривалість провадження. Крім того, Суд зазначає, що провадження наразі не завершене.

29. Суд неодноразово констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які підіймають питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. вищезазначене рішення у справі *«Пелісьє та Сассі проти Франції» (Pelissier and Sassi v. France)* та рішення від 15 жовтня 2009 року у справі *«Поліщук проти України» (Polishchuk v. Ukraine)*, заява № 21231/04, пп. 31–32).

30. Розглянувши усі надані йому документи, Суд вважає, що Уряд не надав жодного факту або аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідає вимозі «розумного строку».

Відповідно було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

31. Заявник скаржився на порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з порушеною щодо нього кримінальною справою та накладенням арешту на майно його фірми. Він також скаржився за пунктами 1 і 2, підпунктами «с» та «d» пункту 3 статті 6 Конвенції та за статтею 2 Протоколу № 7 на несправедливість кримінального провадження. Насамкінець заявник стверджував про порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з тим, що фірма «К» була

ліквідована, а на її майно було накладено арешт податковими органами.

Не посилаючись на будь-яке конкретне положення Конвенції, заявник скаржився на застосування до нього протягом кримінального провадження запобіжного заходу у вигляді підписки про невиїзд.

32. Враховуючи наявні в нього матеріали, Суд доходить висновку, що скарги заявника не виявляють будь-яких ознак порушень прав та свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї.

33. Отже, ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

34. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

35. Заявник вимагав 1 021 457 євро відшкодування матеріальної шкоди та 100 000 євро відшкодування моральної шкоди.

36. Уряд заперечував проти цих вимог.

37. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між констатованим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою, отже, відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд присуджує заявникові 2200 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

38. Заявник також вимагав 65 євро компенсації витрат, понесених під час провадження в Суді.

39. Уряд залишив це питання на розсуд Суду.

40. Суд зазначає, що заявник надав відповідні підтверджуючі документи на суму 31 євро, сплачених за листування із Судом. Отже, Суд присуджує заявникові цю суму.

C. Пеня

41. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції стосовно надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скаргу у заяві — неприйнятною.

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 2200 (дві тисячі двісті) євро відшкодування моральної шкоди та 31 (тридцять одне) євро компенсації судових витрат разом з будь-яким податками, що можуть нараховуватись; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 14 квітня 2011 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(*Stephen Phillips*)
Заступник Секретаря

Марк ВІЛЛІГЕР
(*Mark Villiger*)
Голова